

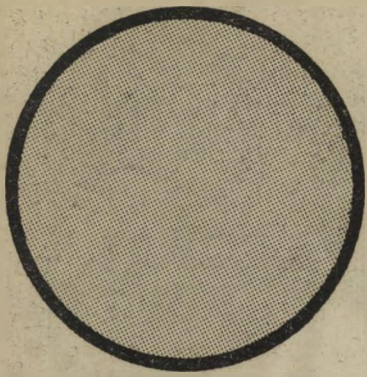
הצלחה ללא תקדים

אחד הפסוקים הגדולים של תשכ"ח בא מפי של הפרופסור ישעיהו לייבוביץ, איש הדת של השנה. הוא אמר: "המדיניות הרשמית תביא למצב שבו לא יגידו עוד, הטובים לטייט, אלא, הטובים לשי"ב". במידה מסוימת כבר נוצר מצב זה כי תשכ"ח. ערב יום העצמאות אמר הרמטכ"ל, **חיים בר-לב**, כי "בהעדר הסכם יפתרון לפלסטיניים" אין אפשרות לחסל את הטרור, אלא רק לצמצמו.

תפקיד זה היה מוטל, בעיקרו, על השי"ב — אף כפי שהוא נקרא רשמית, שב"ך, שרות הביטחון הכללי. בעוד שההיילום, וביניהם אישה השנה של תשכ"ח, השתדלו לחסום את הגבול מפני חזרת חבלנים מעבר בר לקו, היה מוטל על השי"ב ושאר זר

עות הביטחון לגלות את שלוות האירגונים הפלסטיניים הלוחמים בתוך השטחים הכבושים וישראל. ההצלחה חסרת התקדים שבה הוכתרה פעולה זו זיכתה את איש השי"ב לתיאור איש הביטחון של השנה.

בקרבת האוכלוסייה הכבושה נפוצו שמות עות על עינויים נוראים של הנחקרים. מיך רה אחד או שניים אף הועלו בכנסת, ושר הביטחון **משה דיין** הבטיח לחקור. אך אנשי השי"ב עצמם הודיעו כי אין רגלים לשמועות אלו, וכי הצלחתו נובעת משיטות פסיכולוגיות, בלתי-אלימות. כפי שניבא הרמטכ"ל, לא חיסלו הצלחות אלו את הטרור שלצעמו. על כל חוליה שנלכדה באה חוליה אחרת, על כל כיתה

איש השי"ב

כשרק חיליהם ופיקוד המרכז ראו חילופי מישמרות, וכשתואר חוש — תתאלוף — מצטרף לדרגות צה"ל.

שהושמה על הירדן באה כיתה חדשה, ואחרי פיצוץ הבסיסים בכראמה ובאל-סאלט גדל שם מיספר המתנדבים לאירגוני החבלה. בי היעדר מדיניות ממשלתית חיובית לפיתרון הבעיה הפלסטינית, היה ברור כי פעולת החבלנים תגבר בתשכ"ט, ויחד עימה העומס שיהיה מוטל על השי"ב והשרותים האחרים. איש מצמרת הביטחון של ישראל לא ראה תהליך זה בהתלהבות. העברת המאמץ היעיקרי של הביטחון השוטף ממיבצעים צבאיים למיבצעים מישטרתיים, אינו דבר שהוא לרוחו של צה"ל ומתאים למסורתו. אך כל עוד לא ימצא פיתרון בארץ-ישראל, והשטר חים יהיו נתונים לכיבוש צבאי, ימשך תהליך זה — כשצה"ל עצמו יצטרך לקבל על עצמו יותר ויותר תפקידים מישטרתיים, הי משנים את רוחו וסגנונו.

בשטח הצבאי המובהק לא חסרה הפעילות בתשכ"ח. אתגרים חדשים תבעו פיתרונות חדשים — החל מהאפשרות של עימות ישיר עם הצבא הסובייטי לאורך תעלת-סואץ, וכי לה בחדירת דוקטרינות חדשות וכלי-נשק חדשים למרחב, בעיקר למצריים. על כל אלה ניצחה צמרת צה"ל שלא השתנתה בעיקרה מאז מלחמת-ששת-הימים,

בראש בני אור

דני כהן-בנדיט

שרידי יהדות פולין בארצם, את המעשה הפנתי, נטשה את פולין. הגרמנים המזרחיים ניסו להצדיק את פלישתם לצ'כוסלובקיה בטענות דומות לדברי הגרמנים הנאצים בימי מינכן, טענו כי היהודים סוכני-האימפריאליזם גרמו לתנועת החופש הצ'כוסלובקית הגדולה. הם אף הצביעו על שמותיהם של היהודים, שאכן בלטו במאבקה של צ'כוסלובקיה נגד הדיקטטור רה הטוטאליטארי.

לכל התופעות האלה היה מכנה אחד משותף, שתאם את המסורת המפוראת ביותר של היהדות בדרות האחרונים באירופה. בכל מקום שם התקומם ציבור נגד הדיקטטורה והריאקציה, נגד דפוסים שמרניים קפואים, למען זכויות-האדם וחופש חברתי, שם עמדו היהודים — ובעיקר הנוער היהודי — בראש המאבק.

השאלה הגדולה של תשכ"ח, החייבת לעורר מחשבה בלב כל ישראלי, היא: מדוע אין נוער מצויין זה נמשך לישראל? מדוע אין לוחמים נלהבים אלה של מחנה בני-אור בעולם ששים לבוא לארץ? מדוע החלו רבים מהם להסתייג מן המדינה, לראות בה חלק מן המערך הריאקציוני של בני-חושך?

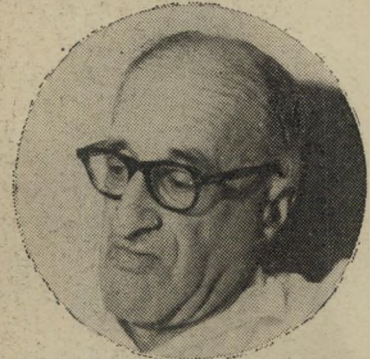
מרקווה, גיבור הסטודנטים הגרמניים. בשני מקומות הביא הדבר לתוצאות מרות. שר-המשטרה של דרום-אפריקה הפאשיסטית הזהיר את היהודים על כי הם "בולטים מדי" בהפגנות האנטי-גזעניות נגד המישטר הפאשיסטי בארצו. ובפולין שימש ריבוי היהודים בהפגנות למען החופש אמת-לה לאחת התופעות המזרות והמבעיות ביותר של השנה: מערכה אנטישמית מתוכננת מצד ההנהגה הטוטאליטארית — בארץ שלא שרדו בה, כימעט, יהודים.

מערכה זו, בהנהגת **מוריצ'סלב מוצ'ר**, שר-הפנים הפולני, הייתה הוכחה לנכונות הדיעה כי האנטי-שמיות היא מחלת-רוח שכלל אינה תלויה בנוכחותם של יהודים. בעיקבות הנאצים, שהפיצו את הסיפור על

באחד הרעיונות הגדולים של תשכ"ח, צעקו רבבות יהודים צרפתיים, רובם נוצרים, במרומי: "סילני יהודים גרמניים!"

יום הכר גירוש מצרפת של הסטודנט הצעיר **דני כהן-בנדיט**, שמוצאו גרמני-יהודי, אך היתה זאת יותר מאשר הודעה אישית גרידא עם האיש שהנהיג את מרד הסטודנטים שזיעזע את צרפת. היתה זאת הכרה המונית, מודעת או בלתי-מודעת, עובדה, כי במשך כל שנת תשכ"ח עמדו היהודים בראש לוחמי-החופש בארצות רבות. רוב מנהיגי-הסטודנטים המרודים בארצות-הברית, שוחרי השלום בוויאטנאם, היו יהודים. והוא הדין לגבי הנוער הלוחם ברוב ארצות המערב והמזרח. גם הוגה-הדיעות שהלהיב אותם היה יהודי גרמני זקן: **הנרי**

נגד דיסקוטק דתי

ישעיהו ליבוביץ

סיפק הרב הישראלי **דוד שיה**, שגורש מדרום-אפריקה כאשר קיים יחסי-מין עם צעירה כושית בניגוד לחוק.

כי הוא דיסקוטק דתי? קבע, בציניו כי דת-ישראל האמיתית מתנגדת לפולחן של אבנים ומקומות-קודש. "הרבנות הקיימת היא מוסד חילוני, פקידות של רשות חילונית", אמר. "יש לנו מדינה הידועה בציבור כדתית, בה שולטת קואליציה קלריקלית-אתאיסטית. משולמת אלדני עד הרב **אונטרמן**. הדת הפכה לפילגש מוחזקת של השלטון החילוני. זוהי פרוטסטנטציה של הדת."

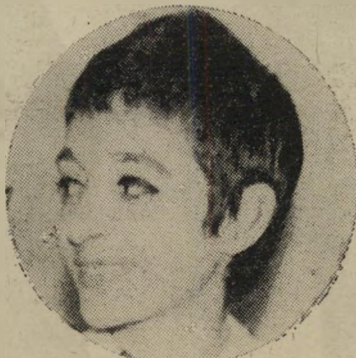
בניגוד מוחלט למתנחלי-חברון, תבע ליבוביץ ניסגיה מיידית, טוטאלית ובלתי-תנאים — מכל השטחים המוחזקים, וזאת, כדי להציל את נפשי-ישראל מהידרדרות מאסרית ומשחיתות שלא תהיה לה תקנה. בין שני הקטבים האלה התנהל המימסד הדתי כרגיל. באחירה של קנוניות עכורות נבחר **שרמה גרון** לרבה של תל-אביב. שערוריות כספיות חחרירו את היכל שלמה. ושרי-הדתות זרחה **זרה ורפהטיג** הראה את כוחו שוב כאשר הצליח, בעזרת כל מפלגות ישראל, למנוע את תפילתם של הרפורמים ליד הכותל המערבי. את הפילפל

לדרגה של פולחן שבטי פאגני, דת-מלחמה קדמונית, המצויה על העם הניבחר לזרים את זכויותיו של כל זולתו. בכך סימלו המתנחלים נטייה שהשתלטה על חוגים רחבים בציבור הדתי במרוצת תשכ"ח. כניסוסים מדעיים, ששודרו בקול ישראל, הוכיחו רבנים כי לפי דת ישראל אסור להיסוג משום שטח בארץ-ישראל — "גם לא למען השלום."

בקוטב השני ניצב הוגה-דיעות בודד, שי לשונו החדה היתה שקולה כנגד הסוללה המקובצת של אלף רבנים-לאומניים. היה זה **ישעיהו ליבוביץ**, גאון מדעי-דתית-פילוסופי, שומר-מיצוות אדוק שהחריד את המימסד הדתי בחיצי לשונו. "הכותל המער-

דת ישראל, כפי שהיא מתייצבת בפני הציבור הישראלי, עברה תהליך של קיטוב. הקוטב האחד מיוצג על-ידי ה"מתנחלים" בחברון, שהעמידו פנים כאילו פניהם ליחידה הישיבה שם, אך שמטרתם האמיתית היתה להביא ליהוד העיר ולסיפוחה לישראל, במסגרת הרעיון של "ארץ-ישראל השלמה", על-ידי שורה של מעשים פרובוקטיביים, תהלוכות חמושות ואיומים בנשק. מתנחלי-חברון, בהנהגת הרב **לוינגר**, לא רימו רק את מושל צה"ל, לא עייערו רק את המצב הבטחוני במחברון ולא הכתיבו רק לממשלה המפורדת לקבל את הקו של מיעוט זעיר. האסון העיקרי שהיה טמון בהם היה שהורידו את דת ישראל

האהבה חשובה מתעודה

רבקה מיכאלי

בגלל קשיים רבניים. כאשר נולד הבן, שמחה הארץ כולה.

בדרך זומה הולכת אמנית צעירה אחרת, הזמרת **עליזה עזיקרי**, שהמתינה בסוף תשכ"ח בכל רגע ללידה — גם היא מחוץ לנשואין, פרי אהבה עם אמן יודע-שם.

לעומת הצעירות האלה, בנות דור חדש וחופשי, בלטה האשה שהלכה השנה לי עולמה, כשהיא מלווה חיבת הארץ: **פוליה בן-גוריון**, דמות נשית שמרנית בהא הדיעה, שהותירה אחריה את בעלה עירי לא רק מבחינה מדינית, אלא גם מבחינה אישית.

במשך כל השנה באו אל האשה הישראית לית בתביעות: ללדת יותר, להעמיד בנים לעם ולצבא. הדבר לא יכול היה לשאת פרי, כאשר רוח המלחמה היתה פרושה על הכל, מבלי שהמדינאים המתקוטטים גילו תכונה רבה למען השלום.

מדוע שהלילה... וכאשר שמעה כי חייל נהרג או נפצע, עבר בה רטט: אולי זה הוא?

לעומת גבורה מתמדת זו, גבורת ההתייחסה בסלידה לגילוי פולחן-המלחמה ושהיתה מהולה בכמיהה אינסופית לשלום, החחירו כל הדמויות הנשיות של תשכ"ח. אחת הדמויות האהודות ביותר בין אלה היתה **רבקה מיכאלי**, השרדנית החביבה, שהחליטה החלטה אמיצה: ללדת את בנה, למרות שנשואיה עם בחיר-ליבה התעכבו

הגיבורה של תשכ"ח היתה האם הישראית. בכל ערב המגויס מכתסום בליבה, בכל בוקר נשלה לידיה את העיתון, או פתחה את מקלטי-הראדיו, בדאגה, ליבה נתחפץ כי שמעה את המילים הגדולות: "דובר צה"ל